

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 17/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľa (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Jurčom, Pribinova 25, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica č. k. 2 Tp 23/2020 z 27. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia práva na slobodu pobytu a pohybu podľa čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), slobody pohybu podľa čl. 2 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 4 k dohovoru“) a práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 45 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 2 Tp 23/2020 z 27. júla 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné konanie pre niekoľkonásobnú trestnú činnosť, v ktorom bol uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 48/2020 z 3. decembra 2020 prepustený z útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom mu väzba bola nahradená prijatím písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka. V rámci probačného dohľadu boli sťažovateľovi uložené viaceré povinnosti a obmedzenia, a to (i) oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu, (ii) povinnosť dostavovať sa k probačnému

a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, najmenej jedenkrát za mesiac a dodržiavať jeho pokyny, (iii) zákaz vycestovať do zahraničia, (iv) povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení dokladov odboru poriadkovej polície cestovný pas a bezodkladne predložiť o tom potvrdenie probačnému a mediačnému úradníkovi, (v) zákaz styku so spoluobvinenou [REDACTED] a svedkom [REDACTED] [REDACTED] a napokon (vi) zákaz kontaktovania sa s nimi v akejkoľvek forme vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami.

3. Špecializovanému súdu bol 4. júla 2022 doručený návrh sťažovateľa podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku na zrušenie povinnosti a obmedzenia, a to zákazu vycestovania do zahraničia. Sťažovateľ v podanom návrhu argumentoval tým, že dodržiava všetky povinnosti a zákazy, ktoré mu boli pri nahradení väzby uložené, zúčastňuje sa na úkonoch trestného konania a pravidelne sa dostavuje k probačnému a mediačnému úradníkovi. Na účely vedenia riadneho života a zabezpečovania potrieb svojej rodiny si 4. júna 2021 zriadil živnosť na dvadsať predmetov podnikania a na tento účel aj potrebuje pravidelne vycestovať do zahraničia vrátane zabezpečenia rekonštrukcie nehnuteľnosti v [REDACTED], pomoci synovi pri rekonštrukcii rodinného domu v [REDACTED] a napokon aj udržiavania stykov so svojou rodinou žijúcou v [REDACTED], s ktorou sa počas doby svojho prepustenia na slobodu nestretol. Zároveň poukázal aj na z jeho pohľadu zdĺhavý priebeh trestného konania, ktorým sa zbytočne predlžuje vedené trestné konanie. Na základe už uvedeného požiadal o zrušenie zákazu vycestovania do všetkých štátov Európskej únie a [REDACTED], alternatívne zrušenie zákazu vycestovania do všetkých štátov Európskej únie. Špecializovaný súd uznesením č. k. 2 Tp 23/2020 z 27. júla 2022 návrh sťažovateľa podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rekapituluje dôvody, pre ktoré požiadal špecializovaný súd o zrušenie zákazu vycestovania do všetkých štátov Európskej únie a [REDACTED], alternatívne zrušenie zákazu vycestovania do všetkých štátov Európskej únie. Opätovne a podrobne poukázal na potrebu vycestovania do [REDACTED] z dôvodu rekonštrukcie tam nachádzajúcej sa nehnuteľnosti, ktorej je vlastníkom, o čom doložil aj príslušné doklady, ďalej nutnosti vycestovania do [REDACTED], kde má pomôcť synovi pri stavbe rodinného domu a [REDACTED], kde mieni navštíviť svoje sestry, ktoré aj podrobne identifikoval. S poukazom na viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva sťažovateľ v súhrne tvrdí, že uložený paušálny zákaz vycestovať do zahraničia nie je primeraný/proporcionálny sledovanému cieľu, a to zabezpečeniu jeho prítomnosti pre potreby orgánov činných v trestnom konaní a súdu, keďže všetky dosiaľ uložené povinnosti a obmedzenia vzorne plnil a podľa jeho názoru „Slovenská republika je signatárom takej medzinárodnej zmluvy, na základe ktorej by bolo reálne možné dosiahnuť zabezpečenie účasti sťažovateľa na procesných úkonoch trestného konania v Slovenskej republike pokiaľ by došlo zo strany obvineného k opusteniu Slovenska a tým by naďalej pretrvávali záruky, že by bolo naďalej možné voči nemu účinne viesť trestné stíhanie.“. Navyše sťažovateľ z dôvodu prietahov vo svojej trestnej veci predpokladá, že sa trestné konanie proti jeho osobe bude viesť po dlhší čas, v dôsledku čoho sa len zintenzívni zásah do ním označených práv.

5. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na slobodu pohybu a pobytu podľa čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 (sloboda pohybu) Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 45 Charty základných práv EÚ a čl. 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie rodinného a súkromného života) uznesením Špecializovaného trestného súdu zo dňa 27.07.2022, sp. zn. : 2Tp/23/2020 porušené boli.

II. Uznesenie Špecializovaného trestného súdu zo dňa 27.07.2022, sp. zn.: 2Tp/23/2020 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadostučinenie v sume 3.000,- € (slovom: tri tisíc eur), ktoré sú mu Špecializovaný trestný súd je povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Špecializovaný trestný súd je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ]... nahradiť trovy konania...“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na slobodu pobytu a pohybu podľa čl. 23 ods. 1 ústavy, práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 8 dohovoru, slobody pohybu podľa čl. 2 protokolu č. 4 k dohovoru a práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 45 charty napadnutým uznesením špecializovaného súdu, a to z dôvodu zamietnutia návrhu na zrušenie uloženého obmedzenia zákazu vycestovať z územia Slovenskej republiky.

7. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

9. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne

skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

10. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

11. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016), keď na vyhovenie návrhu je podstatná ústavnoprávna argumentácia týkajúca sa napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu. Rozhodnutie súdu alebo iného orgánu verejnej moci vyznievajúce v neprospech sťažovateľa je možné vo vzťahu k zásahu do jeho základných práv preskúmať predovšetkým (a prakticky výlučne) podľa jeho odôvodnenia, ktoré (alebo ktorého absencia v podstatných bodoch) musí byť atakované námietkami sťažovateľa z hľadiska jeho nedostatkov oproti argumentácii sťažovateľa v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia napadnutého ústavnou sťažnosťou. Platí to najmä v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

12. Ústavný súd preto konštatuje, že ústavnej sťažnosti chýba relevantné odôvodnenie vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu a jeho odôvodneniu [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], čo predstavuje nedostatok zakladajúci dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (podobne III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020). Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je v tomto konkrétnom prípade teda podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

13. Konštatácii uvedenej v predchádzajúcom bode zodpovedá (aj keď nie je rozhodujúca ani podstatná) okolnosť, že sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti ani netvrdí arbitrárnosť, resp. ústavnú neudržateľnosť záverov špecializovaného súdu pri nevyhovení jeho návrhu a nedomáha sa takto vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Sťažovateľ zakladá ním namietané porušenie základného práva na slobodu pobytu a pohybu podľa čl. 23 ods. 1 ústavy, práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 8 dohovoru, slobody pohybu podľa čl. 2 protokolu č. 4 k dohovoru a práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života podľa čl. 45 charty na akomsi opakovaní návrhu na zrušenie povinností a obmedzení podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku adresovanom ústavnému súdu. Ten však nenahrádza všeobecný súd pri výkone jeho právomoci, len preskúmava ústavnú udržateľnosť jeho rozhodnutia. Pôvodnému návrhu sťažovateľa podanému v trestnom konaní špecializovaný súd nevyhovел, avšak svoje závery v odôvodnení rozhodnutia obhajuje oproti sťažovateľovej návrhovej

argumentácii, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam konania a pri zohľadnení aj vyjadrenia prokurátora k podanému návrhu. Tieto závery špecializovaného súdu (proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok) mali byť v kontexte priebehu trestného stíhania a osobných pomerov sťažovateľa namietané spôsobom uvedeným v bode 11 (a nasledujúcich bodoch) tohto odôvodnenia. Ústavný súd ich bez uplatnenej námietky obsahovo smerujúcej proti konkrétnemu rozhodnutiu ústavnou sťažnosťou označeného porušovateľa nemôže preskúmať *ex officio* a *in abstracto*. Inými slovami a zjednodušene, sťažovateľ mal protiargumentáciou k dôvodom napadnutého uznesenia doložiť, v čom sa špecializovaný súd s ústavnou relevanciou mýli, keď mu nevyhovelo, nie (ako už bolo uvedené) podať opätovný návrh na zrušenie uložených mu obmedzení v trestnom konaní pri náhrade väzby.

15. V súvislosti s uvedenými nedostatkami a ich rozsahom ústavný súd pripomína, že ich nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, I. ÚS 547/2016, I. ÚS 432/2016). Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýkalo len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale jej esenciálnych obsahových náležitostí (ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti vo vzťahu k predmetu konania pred ústavným súdom), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (II. ÚS 58/2019, I. ÚS 346/2019, I. ÚS 351/2019, IV. ÚS 343/2020).

16. Na základe prezentovaných záverov ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom.

17. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu